

Po pošti prejemati
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 20.

V Ljubljani, v četrtek 25. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

„Dixi episcopo“.

Tako se je oglašil »Učiteljski Tovariš«
proti škofu in njegovemu pismu na učitelje:
»Dixi, episcopo! Zdaj pa govorimo
mi!« Res, kaj mogočno in oblastno! Celo
»Narodu« je bilo to tako všeč, da je po-
natil ves članek, samo latinščino je član-
karju-učitelju popravil. Govoril si škof, sodi
»Narodu«, da se po latinsko pravi: dixisti
episcopo! No, mi tudi sodimo tako, a to je
malenkost!

Kaj pa je članek-učitelj tako imeni-
nega povedal, da je kar latinsko izprego-
voril? Berimo!

Škof je pisal, da »se ne gre pri šol-
skem vprašanju za kako gospodstvo in
hlapčevanje«. Članek-učitelj je to tako
umel, da škof hoče učitelje zaslužiti. »Ko
smo prebrali škofovo pismo — tako pravi
članek — smo dobili najnepovoljniji vtisk.
Dobili smo vtisk, da hoče njega knezoško-
fova milost z visoko zavzdignjeno svojo
srebrno pastirsko palico razbiti
naš ljudskošolski zakon ter pritirati vse
slovensko učiteljstvo pod svojo oblast...
Ta želja, ta po vseobsežni vladi, po
neomejenem gospodstvu na zem-
lji hrepeneča želja našega vladike je v
omenjenem njegovem pismu tako jasno in
tako brezobzirno izražena, da izživa odločen
ugovor in odpor njegovi nakani, ki nas hoče
zaslužiti, nam ugrabiti še to trohico
svobode, ki jo imamo, ter zadušiti našo
započeto akcijo, ki nas dovaja do popolne
samostojnosti...« S takim možem, ki ško-
fove besede kar naravnost preobrača, seveda
ni mogoče resno govoriti!

Dalje citira članek-učitelj paragraf drž.
šolskega zakona o »n r a v n o - p o b o ž n i e«
vzgoji — in zopet vprašuje škofa, »če mu
more ugovarjati, če se ne zлага popolnoma
z zahtevami one cerkve, katere poglavarstva
člen je njega presvetlost, ako nima ob tem
drugih neplemenitih namenov«. Malo častno
je, kar je tu zapisal članek-učitelj o škofu,
a tudi malo modro! Kaj meni, da knezoškof

ne pozna drž. šolskega zakona? Pač govori
drž. šolski zakon o »n r a v n o - p o b o ž n i e«
vzgoji, a kdo naj pa določuje, kaj je
n r a v n o - p o b o ž n o? Učitelj-članek menda ne
ve, da tudi popolni brezverci, tudi ateisti
govore o »n r a v n o s t i« in »p o b o ž n o s t i«. Po
drž. šolskem zakonu bi katoliške otroke
lahko vzgajal ne le jud, ampak radikalen
brezverec, ateist! Če se dejansko to ne
godi pri nas, ta zasluga ne gre zakonu
ampak le temu, da tisti, ki bi radi porabili
šolski zakon za svoje temačne framašonske
namene, nimajo še dosti moči. Ne trdimo,
da ne bi v okvirju drž. šolskega zakona ne
bila mogoča krščanska vzgoja! Ne, mogoča
je, a nobenega jamstva ni! In le to
jamstvo zahteva katoliška cerkev in zahteva
ljublanski knezoškof! Jamstvo krščanske
vzgoje pa more dati le katoliška cerkev, ki
neodvisna od vedno se menjajočih mnenj
in teženj brani stanovitno isto resnico in
pravico!

Končno se sklicuje članek-učitelj na to,
kako je pisal »Učiteljski Tovariš« prejšnja
leta. Piše se pač lahko marsikaj! Oj, koga
bi pač bolj veselilo, kakor škofa, ko bi vsem
slovenskim učiteljem bilo geslo: »Katoliški
učitelj poučuj katoliške otroke; pouk se pri-
čenjaj in končavaj z molitvijo ter bodi pre-
šinjen z duhom naše svete vere!« A žali-
bog, da smo čuli tudi druge glasove in brali
tudi drugačne stvari! Brali smo, naj se na-
božnost bane iz šol... in brali smo to
v listu tiste stranke, ki je ž njo trdno zve-
zano slovensko učiteljstvo!

Po vsem tem nikakor ne umemo, kako
je mogel članek-učitelj tako mogočno in
oblastno zaklicati: »Dixi episcopo! Zdaj pa
govorimo mi!« Še manj pa moremo umeti,
kako se je zdel članek »Narodu« tako ime-
niten, da ga je kar ponatisnil! V vsem
članku ni družega, kakor tirade, ki jih lahko
napiše prvi frazer, in še te tirade so izvečine
— lažnjive!

Pomilujemo tiste, ki jim »Učiteljski To-
variš« inspirira pojme, zakaj ti pojmi so
strašno zmešani! Pod državno oblast sili

učiteljstvo, zraven pa toži, kako birokracija
tlači vsako svobodno delovanje! Pred cer-
kvijo trepeče, zraven pa toži, kako se du-
hovniki svobodno gibljejo! Ali ni to zmeda
pojmov?

Moj Bog, če bodo učitelje vodili taki
frazerji, kakor so se pojavili v »Učiteljskem
Tovarišu«, bo bodočnost učitelj-
stva jako žalostna! Če je res, da bo
bodočnost demokratična, ljudska,
se bode nad učitelji bridko maščeo-
valo, da so bili hlapci največjega sovraž-
nika ljudstva — liberalizma!

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 22. jan.

V hrvatskem saboru se je začela 15. ja-
nuvarija glavna razprava o letošnjem prora-
čunu. Nekateri mislijo, da bode dolgo tra-
jala. To pa zavisi seveda le od opozicije,
kajti večina gotovo ne bode zadrževala raz-
prave, marveč bode gledala, da čim preje
pride do glasovanja, katero mora izpasti
tako, kakor vlada želi. Poročevalčev govor
dokazuje, da hrvatske finance ne stoje naj-
bolje, da ima dežela znatni primanjkljaj, ki
je po mnenju govornika nastal le vsled tega,
ker so izdatki porasli radi povečanih plač
činovništva, kar pa ni točno, kajti dokazano
je, da so dohodki od indirektnih davkov v
zadnjem času nazadovali, dočim so se od
direktnih davkov povečali od leta 1894 pa
do zdaj le za 60.000 K.

Iz vsega se vidi, da davčna moč na-
roda nazaduje, kar se je priznalo tudi v po-
ročilu regnikolarne deputacije. Naj potem-
takem poročevalec nikar ne prikriva, kar je
poznato tudi saborske večini, ker s tem
škodi tudi svoji stranki. Vsak trezen Hrvat
je prepričan, da se mora na Hrvatskem da-
našnji finančni zistem spremeniti, če se
sploh hoče narodu pomoči, kajti današnje
financijsko gospodarstvo ga mora do kraja
upropastiti.

To je jako lepo dokazal dr. Amruš v
svojem obširnem govoru, v katerem se je

ozrl i na poljedelstvo, obrt in trgovino, kako
je na Hrvatskem zanemarjena in kako je v
tem pogledu zajedniškeji vladi za Hrvatsko
malo mar, pač pa preži pri vsakej priliki,
kako bi mogla svoje mažarske ideje izvesti
vse do jadranskega morja. Dr. Amruš je
govoril kot pravi domoljub vsem strankam,
da je skrajni čas, da se vsi sporazumijo ter
gledajo, da rešijo svojo domovino gmotne
pa tudi duševne propasti.

Govor poslanca Rubetića je bil naper-
jen proti državni nagodbi od leta 1868. Ta
nagodba, katero vladna stranka smatra kot
pravi paladij slobode Hrvatske, je ravno
sredstvo, s katerim Mažari izvajajo vse svoje
nakane na Hrvatskem. Po tej nagodbi je
Hrvatska obsojena, da ne sme misliti na zje-
dinjenje vseh hrvatskih dežel. To je priznal
poročevalec o proračunu javno v saboru, da
ni nade, da bi se mogla Dalmacija tako
hitro zjediniti s Hrvatsko, in vendar se v
nagodbi govori o Dalmaciji. Ali kaj se hoče?
O tem nočejo nič vedeti v Budimpešti niti
na Dunaju, a potem seveda tudi ne v Za-
grebu, ker je vlada hrvatska le odsev
ogerske, željam in zahtevam hrvatskega na-
roda vedno protivne vlade. Vladna stranka
vedno zatrjuje, da se nagodba ne sme spre-
meniti, ne zahteva pa nikdar odločno, da se
izpolnjuje, ker so temu protivni v Budim-
pešti. Ko se zahteva v hrvatskem saboru po-
moč za Hrvate v Istri, odgovarja se, da bi
bilo nepostavno, ko bi se hrvatske oblasti
mešale v tuje zadeve, a zdi se pa nepo-
stavno, če se proti nagodbi uvaja na Hrvat-
skem mažarski jezik. Govornik pa je vkljub
temu neugodnemu položaju, v katerem se
nahaja dandanes Hrvatska, prepričan, da
bode zmagala pravična stvar.

Pokojni Ante Starčević je vedno govoril:
Bog in Hrvati, govornik dodaje pa še Slo-
vane. Vzajemnost slovanska bode poleg
božje pomoči pomogla Hrvatom, da se jim
oživotvorijo njihove osnove in da se bodo
zjediniili vkljub vsem zaprekam mažarskim,
nemškim in laškim. Vtis tega govora je bil
velik ter so govorniku posebno njegove zad-

LISTEK.

Šest dni v Italiji.

Spisal Martinkov.

(Dalje.)

Ob začetku velikega kanala stoji veli-
častna renesančna stavba »Maria della sa-
lute«. Baltazar Longhena je stavil to cerkev
od l. 1631 dalje. Veličastno se vzdiguje ku-
pola proti nebu do 57 metrov višočine. Lepe
so volute, ki podpirajo kupolo. Vsa stavba
je iz belega marmorja. Ravno tako krasna,
kakor od zunaj, je ta cerkev tudi znotraj.
Po cerkvi in zakristiji je polno dragocenih
sluk od Ticijana, Tintoreta, Salvatiija in
drugih. V velikem altarju je marmorna sku-
pina od de Curt-a, predstavljajoča Madono,
ki ustavlja kugo. Naš ciceron je kaj obla-
sten človek. Nekateri naših so hoteli včasih
več vedeti nego on, kar hitro jih je zavrnil,
da izvršuje posel cicerona že nad trideset
let, in sklepa lakonično: Melior practica,
quam grammatica! Čez veliki kanal prepe-
ljemo se proti cerkvi sv. Marka. Pohod zvo-
nika sv. Marka je sklenil danšnje potovanje.
Naš ciceron zagotavlja, da je zvonik
vižok 100 metrov, a drugi pa pravijo 98

let. Zidan je iz opeke in ima piramidalno
pokrivalo. Vhod v zvonik je tako narejen,
da se lahko gori jezdi. Pravijo, da je Na-
poleon I. tu gori jezdil na konju. Ob vsa-
kem voglu je po jedna stopnjica ter od ene
do druge pot precej napeta, zato se človek
pri tej višočini ne utruja tako zelo, kakor
ko bi hodil po samih stopnjicah. Krasen je
pa tudi razgled iz prostornih lin po mestu
in okolici. Oko mi je uhajalo daleč tje proti
vzhodu. Upal sem, da bom zagledal od tod,
ker je bil zrak čist, isterske gore, a ni se
dalo. Tukaj še le človek vidi, kako so Be-
netke v resnici vse na morju in kako dolg
je železnični most, ki jih veže s kopno
zemljo. Daleč tam proti jugu v megleni da-
ljavi vidi se Chioggia, stoječa ravno tako
na morju, kakor Benetke. Utrujeni po pol-
dnevem naporu plačamo vodnika in vsa
družba gre v hotel Bauer na pivo, od tod
pa po morju k Sandwirtu na večerjo. Marsi-
kakor smo uganili po potu ali vodi v hotel,
kakor o prostozidarjih, o Dunaju, o posto-
jinski jami itd. Pa čemu vam bom vse to
pogreval, naj vam rajše povem, kaj o bri-
ljantni morski razsvetljavi, katera je bila
to noč uprizorjena na čast italijanskemu
prestolonasledniku in njegovi soprogi.

Že po dnevu smo zapazili, da stoje med

velike črne ladije, a nihče ni vedel, čemu
so. Bila je jasna, a temna pomladna noč
brez lune. Z imenovanima Američanoma se
vsedem v neko gondolo in se počasi peljemo
ob bregu proti sv. Marku. Tudi drugi so si
najeli gondole. Kakor veče švigale so gon-
dole z malimi svetilkami sem in tje. Na-
enkrat se začuje strel, ki odmeva na vse
strani. Koseški pravi: kot jeka v zaprti do-
bravi. Temu sledijo še nadaljni, a vsak se
ponavlja po večkratnem odmevu. Zdaj švigne
proti nebu raketa od tistih črnih ladij, ki
se pa sedaj niso nič vidile, in se razprši na
mного koscev, a vsak tak se zopet razpoči
in pepel njihov pada prasketaje nazaj v
morje.

To se ponavlja večkrat. Kar naenkrat
pa spuste na stotine raket naenkrat in vsaka
taka se zopet razleti. No tega pa ni mogoče
opisati. Naenkrat je zdaj vse nebo v ognju,
ki ima zdaj višnjavo, zdaj rudečo, rumeno
barvo. Zdi se človeku, kakor bi bile vse Be-
netke v ognju. Vmes pa se sliši vedno po-
navljajoči se strel. Videl in vodil sem že
kako razsvetljava, ali take pa še nisem videl,
kakoršna je bila tukaj. Vedno in vedno se
preminja način zažiganja raket, vmes pa žari
tudi raznobarvani bengaličen ogenj. Ker se
vse to odsvita v gladki morski površini, vidi

onih ladij, kjer so uprizarjale to čarobno raz-
svetljava. Zdaj še le zapazim, da so z razno-
barvanimi lampijoni razsvetljene tudi vse
večje bližnje ladije, in med njimi posebno
krasno na novo prišla ameriška ladija zveznih
držav, »Minneapolis«. S te ladije je tudi mo-
gočno donel in odmeval strel. Na to ladijo
sta me opozorila tudi Američana, češ da je
ena največjih pa tudi najlepših tamošnjih
vojnih ladij. Samo to jima ni bilo všeč, da
američanska ladija izkazuje tako čast itali-
janskemu princu. Škoda za smodnik, sta
rekla ta dva svobodnjaka. Videlo se jima je,
da sta prosta, neodvisna Američana, katerima
ne ugaja več na starem svetu. Kot sklep
razsvetljave so bila razna velikanska, vrteča
se kolesa, ki so na vse strani metala ben-
galični ogenj, in neznanska množina raket,
ki so kakor velikanski goreči snopi švigali
proti nebu. Pozabiti ne smem, da je na ti-
soče broječa množica Benečanov stoječa na
bregu z gromovitim »eviva« pozdravljala
princa in soprogo, kakor tudi vso razsvet-
ljavo. Zelo pozno je že bilo, ko se pripe-
ljemo nazaj k Sandwirtu, kjer sem bil danes
srečnejši kakor včeraj. Dobil sem prijazo-
n sobico z razgledom na morje, katerega
nisem dolgo užival, ker sem vsled utru-
nosti hitro zaspal.

Justična palača v Gorici. V so-

Novo justično palačo. Slavnosti so se udeležili dr. Kindinger, bivši pravosodni minister in zopet predsednik tržaškega nadsodišča, okrajni glavar vitez Bosizio, dvorni svetnik Defacis in drugi. Novo sodno poslopje ob kapucinski ulici bo imelo dve nadstropji. V novem poslopju bodo sodni uradi, davkarija, finančna straža in jetnišnica za 180 jetnikov. Stavba bo stala 1.200.000 in bo dozidana leta 1902.

Nenavaden obisk. Premilostni škof iz Svete Helene v Ameriki (Oregon), ki je preko Rima došel včeraj v Ljubljano, je obiskal v spremstvu škofa dr. Jegliča včeraj popoldne v Dravljah stariše duhovnika Pirnata, ki deluje v njegovi škofiji, v mestu Livingstonu. Naš rojak je šele peto leto duhovnik, pa je že sodeloval ondi pri zidavi treh cerkva. Ena teh je sezidana na čast sv. Cirilu in Metodu, katero je nedavno blagoslovil škof Brondel. — V Dravljah so bili stariši že opozorjeni, da prideta dva škofa na obisk. Začetkoma niso verjeli, da bi bilo res, pa so se kmalu prepričali na lastne oči. Koliko je bilo veselje, ko sta vstopila v skromno hišo visoka gosta! Že leto dni stariši niso nič čuli o svojem sinu, sedaj pa so gledali škofa iz daljnih krajev v svoji sredi, ki jim je povedal marsikaj hvalnega o gorečnosti njihovega sina in naznanil, da pride i sin kmalu v domovino na obisk. Razume se, da so postavili po stari slovenski navadi na mizo hleb kruha in steklenico vina. Visoki gost se je ob slovesu izrazil, da še ni videl tolikega odkritosrčnega veselja. Iz Ljubljane se odpelje škof Brondel zopet nazaj v Ameriko, kjer vodi škofijo, ki ji večja kakor vsa Italija, ki pa šteje le 40 katoliških mašnikov.

Državni uradniki v Trstu so si ustanovili svoj kazino. Predsednikom je izvoljen namestniški svetovalec Friderik vitez Schwarz.

Umrli je v goriški bolnišnici po daljši bolezni g. Ivan Ipavec, ki je v prejšnjih časih v Trstu stal v prvih vrstah narodnih boriteljev. N. v m. p.!

V Leonišču v Udmatu biva vže več dni gosp. Jan. Mallner, hotelier z Bleda; obolel je na omehčanju možgan; zdravnik njegov je gosp. dr. Šlajmer. —

Socijalni demokrat — sekojski svetnik. Z Dunaja se poroča, da bode voditelj socijalnih demokratov, državni poslanec dr. Verkauf postal sekojski svetnik v notranjem ministerstvu. Vodil bode zadeve bolniških blagajn in zavarovanj proti nezgodam. Novica ni verjetna.

Ravnatelj na državni ljudski šoli v Trstu. Zopet novo dejstvo, ki osvetljuje žalostne razmere na Primorskem. Razpisano je bilo ravnateljsko mesto na državni ljudski šoli v Trstu. Imenovan je neki Brunlechner, doslej učitelj nekje na Gor. Štajerskem. Bil je svoj čas učitelj v Carigradu in prosil za asistenta na imenovani tržaški šoli, a ga niso sprejeli. Pozneje je prosil za mesto podučitelja, a ga zopet niso sprejeli. Ko pa je bilo mesto ravnatelja razpisano, ni bil v terni, in vendar je imenovan, dasi nezmožen deželni jezikov. Nemški nacionalci so se namreč obrnili na dr. Mengerja in ta je storil potrebne korake; podpiral ga je poslanik v Carigradu, Calice. In tako je dobil mesto mož, ki je nesposoben, a prezrljiv so izkušene in zaslužnega prosilca, ki seveda ni nemške krvi. To naj si zapomnijo naši državni poslanci.

Iz Istre. One vinotrčice iz Kranjske, kateri bi hoteli priti na Buzeščino po vino, ponovno in iskreno prosi dopisnik teh vrstic, da se glede posredovanja pri kupčiji oglašajo pri našem poštenjaku gospodu Franu Flegu na Počkaju pri Buzetu. Radi opravi on sicer ne more posredovati osobno, a zadosti so domačinu znane razmere, da došle vinotrčice lahko napoti do poštenih posredovalcev, ki bi vedli kaj in kako. Namen teh vrstic je, da odvrnem kranjske vinotrčice od nekega v Buzetu samem stanujočega posredovalca. Sladek je kot med, dokler so z njim Kranjci; a ko odidejo, je bolj grenek kot pelin. Dokler ni potrosil zadnjega vinarja, ki ga je zaslužil s posredovanjem, nima miru pred njim pošten človek. Preklinja in v pijanosti pretepa domače, da si niso svesti svojega življenja. Da ne navajam za danes posameznih slučajev, zadostuje naj, ako omenjam, da je ta človek — oče oskrnjevalcev

vinotrčici, ne jemajte njega za posredovalca, da ohranite saj za nadalje mir njegovi blagi ženi in dobrim otrokom. mir pa tudi drugim osebam, ki prebivajo v njegovi okolici!

—1—

Zopet prepoved deželnega predsedstva. C. kr. deželno predsedstvo je prepovedalo dramatičnemu društvu predstavo Jurčičevega »Tugomera« v tukajšnjem deželnem gledališču. »Tugomer« je sedaj po polnoma predelani, brez tendence, a je deželno predsedstvo vendar čutilo potrebo, prepovedati ga. »Tugomer« je intendant slovenskega gledališča hotela spraviti na oder kot tisočo slov. predstavo.

Iz pustnega življenja na Reki. Včeraj se je neki ogerski uradnik podal na maskarado v obleki ogerskega Čikoša. Na ulici so ga zalotili hrvatski in laški dijaki, ki so ga napodili. Ubogi ogerski Čikoš je bežal, a dijaki so ga dobili ter ga hudo pretepli. Uradniku se je posrečilo ubežati v kavarno »pri kroni«. Dijaki so tu pobili vsa okna in ranili mnogo gostov. Madjari so zelo razburjeni, da se po Reki ne sme več sprehajati v obleki ogerskega Čikoša.

Izid volitev v komisijo za cenitev osebne dohodarine za radov. okraj. Pri dopolnilnih volitvah v omenjeno komisijo so bili izvoljeni dne 22. t. m. sledeči gospodje: v II. vol. skupini g. dr. I. Vulfan, odvetnik, kot člen; v III. vol. skupini g. Jan. Berlic, župnik, ter g. And. Grčar, nadučitelj, kot namestnik.

Ulični napisi v Ljubljani. Notranje ministerstvo je administrativnim potom razveljavilo sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 3. oktobra 1899. ter v smislu odloka deželnega odbora kranjskega z dne 6. maja 1896. naročilo, da morajo biti ulični napisi v Ljubljani dvojezični.

Nesreče. V Lazah pri Zg. Tuhinju se je 21. t. m. zvečer ubil 48letni kočar Jos. Dacar. Padel je na kamnito stopnico pred gostilno Uršule Hribar v Zg. Tuhinju ter si zdrobil črepinjo. Nezvestnega so prenesli v gostilniške prostore, kjer je kmalu umrl. — Železniškemu čuvaju Fr. Buserju je 19. t. m. popoldne spodrsnila noga na železniški šini ter si je pri padcu nakopal nevarne rane na hrbtu. — Pri igranju z nabasanim samokresom se je te dni na roki obstrlel 12letni pastir Jan. Ciler iz Zgor. Pirnič. Prepeljali so ga v bolnico. — Iz enakega vzroka je moral v bolnico posestnik Jan. Malavrh, ki je šel s posestnikom J. Sečnikom iz Butanjevasi na lov, a je poslednjemu na potu spodrsnilo ter se mu je pri padcu sprožila puška. Krogla je ranila Malavrha v komolec desne roke.

Mažarska samopašnost. Zagrebške »Narodne Novine« poročajo, da je ogerski trgovinski minister dovolil gradbo železnice od Zagreba do Samobora. V dotični uradni objavi se glasi: »Sedež društva je Budimpešta ali Zagreb, a uradni jezik je izključno mažarski.« Kaj pa pravi na godba?

Vojaški nabori se vrše letos v času od 19. marca do 12. maja. Objavljeni red naborne komisije se nekoliko spremeni in bodo tudi za Ljubljano in okolico določeni drugi dnevi, kakor je bilo prvotno določeno.

Vseslovanski kongres novinarjev v Parizu. V »Novem Vremenu« se pozivljajo slovanski novinarji, da se tekem leta 1900 sestanejo v Parizu na vseslovanski kongres o priliki svetovne pariške razstave. V prvi vrsti naj bi se razgovarjalo v ustanovitvi slovanske brzojavne agenture, da se tako slovanski tisek oprosti neprijateljskih bureauov Reuterja, Wolfa in »Correspondent-bureaua.«

Agent za Ameriko. V Podgradu so prijeli nekega Mayerja, ki je kmetskim fantom »preskrbljeval« potne liste za Ameriko.

Gigan Held je včeraj dal opravka ka sacijskemu dvoru na Dunaju. Kakor znano, je bil Held 25. novembra l. l. pri obnovljeni obravnavi v Novem mestu zopet obsojen k smrti na vešalih. Zastopnik Heldov je uložil ničnostno pritožbo, ker bi zopetna obsodba k smrti značila poostrenje smrtno kazni, kajti Held je že jedenkrat prestal smrtno muko, s katerimi se ga po postavi ne sme mučiti več, nego 24 ur. Za Helda so te muke trpele, po mnenju njegovega zastopnika, cele tedne, dokler se ni ugodilo njegovi

sodni dvor je bil mnenja, da bi se v slučaju, ako se Heldovemu zagovorniku ugodilo, lahko vsak na ta način odtegnil smrtni kazni, ter je pritožbo ničnosti odbil.

Nezgoda. Z Jesenic: V soboto se je težko poškodoval posestnik Matevž Žvan s Hrušice. Splasil se mu je konj sredi Jesenic, ko je imel iti po pogrebino. On, namesto mladega konja pravočasno odpeljati ali pri njem stati, je popival v gostilni in zabavljal čez farje. Naenkrat prileti vun iz gostilne, skoči na voz, udari po konju, a konj se splaši, voz prevrne. on pade pod voz, ki je šel čez njega in ga močno poškodoval.

Samomora. Na pokopališču v Slov. Bistrici se je ustrelil orožnik Schaffer. Pravijo, da se je vsled neozdravljive bolezni spravil s tega sveta. — V Vipolčah v goriških Brdih je skočil nek čevljar v 20 m globok prepad ter utonil.

Sestanek hrvatskega delavstva bode meseca februarja v Zagrebu. Sklicuje ga »odbor hrvatske radniške samostalne stranke«, ki izdaja izborno hrvatsko delavsko glasilo: »Glas Naroda«.

»Corpus delicti« v vodi. Včeraj popoldne je policijski stražnik dva ljubljanska tička peljal vklejena na rotovž. Na frančiškanskem mostu priskočil je jeden k ograji in vrgel v vodo knjižico in nekaj svetlega. Potem je vklejen policaj pokazal figo in stopal z njim mirno dalje.

Razložek. A.: Kakšen je razložek med »Slovenskim Narodom« pa med — ljubljanskimi kanali? B.: Ne vem. A.: Po obeh se pretaka gnojica; toda drugi imajo svoj konec, med tem ko ga prvi — nima.

Slovanstvo Reke. Mej reškimi volilci za l. 1900, katerih je 2084, je 1450 čisto hrvatskega pokolenja.

Vojska v Siški, o kateri smo zadnjič poročali, se je danes končala pred ljubljanskim sodiščem. Tožen je bil jeden šišenski zastopnik Angležev, da je prijatelju Burov Ognjevit Kozjeku po poboju grdo prekritikoval njegovo krmo. Ker ste stranki v včerajšnjem »Slovencu« brali, da se govori v premirju mej Angleži in Buri v Južni Afriki, sklenili ste danes pred sodiščem premirje. Kréma Ognjevita Kozjeka je sedaj zopet na najboljšem glasu. Toženi Šišenčan je po obravnavi vzdihnil: »Ko bi vsi Buri imeli tako dobro srce, kakor ga ima Ognjevit Kozjek, bi bil že davno vojske konec!«

O c. kr. poštnohраниlničnem uradu na Dunaji. Ta zavod je začel poslovati dne 12. januarja 1883. O svojem poslovanju isti poroča vsaki mesec v okrožnici, ki jo v svet pošilja pod naslovom »Circular-Verordnungsblatt des k. k. Postsparcassen-Amtes in Wien«. Odkar zavod obstoji, je naš list priobčeval podatke, o katerih smo sodili, da bi zanimali naše bralce. Priobčevali smo črtice iz mesečnih okrožnic, pa tudi iz letopisov poštnohраниlničnega urada. Za sedaj imamo pred seboj okrožnico z računom za mesec december. Iz nje povzamemo, da je minolega meseca po državi v poštno hranilnico vložilo 3.855 vložnikov v varčevalnem prometu 171.369krat v znesku za 3.233.065 gld., v čekovnem 191 in 153 vložnikov v nakazničnem (clearing) oddelku 1.459.240krat v znesku za 209.323.322 gld.; torej v obeh oddelkih skupaj 1.630.609krat v skupnem znesku za 212.546.387 gld., od tega po naših krajih pride na Štajarsko 81.338krat za 6.455.380 gld., na Koroško 23.081krat za 1.912.870 gld., na Kranjsko 21.299krat za 1.484.833 gld., na Primorsko (Istra - Tret - Gorica - Gradiška) 31.454krat za 3.127.811 gld., na Dalmacijo pa 11.058krat za 873.308 gld. A vrnilo se je v obeh oddelkih skupaj 435.242krat v skupnem znesku za 217.873.513 gld., od tega po Štajarskem 12.341krat za 3.118.544 gld., po Koroškem 3.388krat za 647.480 gld., po Kranjskem 2.362krat za 545.585 gld., po Primorji 6.676krat za 1.475.113 gld., po Dalmaciji 1.729krat za 181.818 gld. Dalmatinska številka ima v številu samo dve znamenki, namreč 1 in 8! Od dne 12. januarja 1883, ko je urad začel poslovati, pa do dne 31. decembra 1899 se je po državi vlož. 151.054.061 krat v celokupnem znesku za 18.506.525.593 gld. 33 $\frac{1}{2}$ kr., vrnilo pa 40.861.880 krat za 18.340.352.610 gld. 48 kr., tako je v blagajnici preostalo čistih 166.172.982 gld. 85 $\frac{1}{2}$ kr. Račun je v okrožnici za zdaj izkazan

vračili nahaja se znesek za 43.825.805 gld., za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostnih papirjev. V prometu nahaja se 14.585 knjižic - rentovnic, ki so vredne 35.982.000 gld., potem 1.415.818 vložnih in 40.271 čekovnih knjižic. V okrožnici nahaja se tudi odredba glede kronske vrednote, objavljajo se številke knjižic v zgubo zašlih, spremenjeno število vložnikov, spremembe pri poštah, osebne vesti, poročila o poštni hranilnici na Ogrskem, Taljanskem, Nizozemskem, Švedskem. Nekoliko o tem homo porabili v posebnih odstavkih.

Poštnohраниlna karta. Tako se imenuje tiskanka, s katero se otrokom daja priložnost do varčevanja. Ako, recimo, otrok dobi kje 10 helarjev, pošlje ga na pošto, ondi bo za omenjeni znesek dobil poštnohраниlno karto, t. j. on je v poštno hranilnico s tem vložil 10 h. Na tiskanci je namreč že vtiskana znamka za 10 h, t. j. za zdaj še ne »10 h«, ampak »zanaprej še veljajo stare kartice z vtisnjeno znamko »5 kr.«. Če si je otrok, recimo ministrant, privarčeval zopet 5 kr. = 10 h, naj si na pošti kupi navadno pisemsko znamko za 10 h in jo prilepi na za to določen prazen prostor na kartici. Opomba: Na to kartico smejo se prilepljati »zanaprej« tudi stare znamke pisemske. Ko je malec na tiskanci spravil znamko za »50 kr.« ali 100 helarjev, nesel jo bo na pošto in bo za kartico dobil vložno knjižico poštnohраниlnično; če pa takšno knjižico že ima, bode se v knjižico napisalo, da je mali varčevalec hranilnici v varstvo izročil eno krono. Priložnostno bo si malec kupil novo kartico, potem znamke, in ko bo kartico napolnil, nesel jo bode na pošto, tam jo bodo pridržali, njemu pa v knjižico vpišali, da je eno krono izročil v ime vloaga v poštno hranilnico. Kdor ima navado, da ob danih priložnostih otrokom daruje denar, naj si na pošti oskrbi nekoliko hranilničnih kartic ter namesto denarja v gotovini deci poklanja poštnohраниlne karte.

Poštnohраниlnične položnice. Časniki in razne druge tvrdke se rade poslužujejo posredovanja poštnohраниlničnega urada. Na pošti se lahko dobi zvezek z listki »Prejemnica« in »Položnica«. Če si našel, recimo, da je takšen listek ležal v časniku, drugo ni treba, kakor da listek primerno izpolniš, da nanj napišeš številko, naznanjajočo znesek, ki ga nameravaš odposlati v ime naročnine za časnik, napišeš tudi svojo adresu, potem pa z listkom katerejsibodi pošti izročiš denar. Na pošti bodo listek razrezali ter jeden odrezek (Položnica) pridržali ob enem z denarjem, a drugi odrezek (Prejemnica) boš dobil v roke, da ga shraniš v ime pobornice. Listek »Položnica« ima na zadnji strani prostor prazen. To praznino lahko popišeš vso, samo da v tem slučaju moraš prilepiti znamko za pet helarjev. Kdor se nima novih listkov, lahko »zanaprej« rabi še stare. Toda na starih se pravi, da se v slučaju popisanja praznega prostora ima prilepiti znamka za »2 kr.«. Namesto »2 kr.« si sedaj moraš misliti, da je tiskano »5 h«. — Opomba: Če se potem poštnohраниlnične položnice denar pošilja uradom, ni treba prilepljati znamke. N. pr.: Občinski urad pošlje potom položnice denar, recimo, c. kr. okrajnemu glavarstvu, ali dekanovinski urad ordinarijatu, — v tem slučaju se prazen prostor sme popisati, ne da bi se prilepila znamka na poštnohраниlnično »Položnico«.

* * *

Razrezani ženski trupli so našli v nekem jarku v Lionu. Slučaj vzbuja silno senzacijo, a vsa poizvedovanja po storilcih so ostala doslej brezuspešna.

Smrt v barvarskem kotlu. V bližini Budimpešte se je zgodil naslednji slučaj: V občini Paszto je živel pri barvarju Wohlmannu pokvečeni Janez Popes. Sirota je imel 5000 gld. premoženja. Tega denarja se je polakomnila barvarjeva družina. Barvarjeva 18letna hčerka je zvalila Popesa h kotlu ter ga pahnila v vrelo barvo. Barvarjeva žena je potem kotel pokrila. — Mrtvega Popesa so pustili nekaj dni v barvi, potem so pa truplo razsekali. Del razsekanih koscev so vrgli v Donavo, drugi del so pa sežgali. Mlada barvarjeva hčerka se je predvčerajšnjim proti neki prijateljici zagovorila in tako so prišli na sled groznemu zlodejstvu.

naloženih glavnic.